

Nieuwsbrief WBG Waalwijk

2016, nummer 4

Weidevogelbeschermingsgroep Waalwijk
werkzaam in de gemeenten Waalwijk en Heusden
onder begeleiding van het Brabants Landschap

Coördinatoren: Harry Keijzer
tel. 0416-335156
harry.keijzer@zonnet.nl

Henk Bergmans
tel. 0416-338856
h.th.bergmans@home.nl

17 juli 2016

Het weidevogelseizoen 2016 is voor ons al weer afgelopen.

Rond 22 juni hadden de leden van vier van onze groepen, te weten 3,4,5 en 6, hun laatste veldwerkdag en was voor hen het beschermingswerk 2016 klaar. De drie andere groepen gingen vanwege de nog aanwezige legsels nog een aantal weken door. Groep 1 sloot op 13 juli als laatste het veldwerk af. We zijn daardoor met de afronding wat later dan vorig jaar. Dat is vooral te wijten aan het extreme voorjaar, het natste sinds mensenheugenis. Ook kwam de tweede legselronde van de Kievit kennelijk wat later op gang. Er waren percelen die af en toe niet te belopen en/of te controleren waren. Inmiddels hebben alle groepen de laatste gegevens geüpload naar de site van 'Boerenlandvogels Nederland'. Antoon Muskens heeft bovendien de eindcontrole gedaan en dus kunnen we de balans van het afgelopen seizoen opmaken. Het is wonderbaarlijk, maar het aantal gevonden nesten is precies gelijk aan dat van vorig jaar! Weer 221 legsels. Wel zijn, zoals voor de hand ligt, de soortenverdeling en de verliespercentages anders. Ook zijn er tussen de zoekgroepen duidelijk verschillen. Maar zolang wij, mede dankzij de goede medewerking van onze agrariërs, de weidevogelpopulatie in ons gebied op peil kunnen houden, kunnen we van een 'goed' jaar spreken. Vooruitgang zou natuurlijk geweldig zijn, maar we zijn realistisch genoeg om in te zien dat dit er voorlopig niet in zit.

Cees en Antoon tussen mooi gewas op laatste veldwerkdag van groep 1 op 13 juli 2016. Foto's Addy Pullens

Veel akkers laten door 'het nat' op 13 juli een slecht gewas zien..... Foto Harry Keijzer

Verschillende groepen meldten dat ze jonge kieviten en scholeksters hebben gezien. Over de grutto zijn we snel uitgepraat. Hiervan hebben we ook dit jaar geen enkel nest gevonden. Als we de berichten mogen geloven heeft onze nationale vogel, net als vorig jaar, voor weinig nageslacht kunnen zorgen. In ons gebied zijn wel enkele grutto's gesignaleerd, maar daar houdt het dan ook mee op. De wulp treffen we ook nog maar spaarzaam aan, twee nesten vonden we dit jaar. Gelukkig zagen we wel diverse andere akker- en weidevogels.

Hierna gaan we nader in op de resultaten van onze zeven afzonderlijke groepen en het totaalresultaat. Waar getallen tussen haakjes ( ) geplaatst zijn, betreft het de gegevens van vorig jaar.

Resultaten

Groep 1 o.l.v. Antoon Muskens

In de Buitenpolder van Baardwijk vond deze groep in totaal 61 (49) nesten. Weer meer dan vorig jaar (voor deze groep was 49 al een record!). Zij vonden ook de meeste nesten van onze zeven zoekgroepen. Het ging om 53 legsels van de kievit, 1 waterhoen, 2 Canadese ganzen, 1 wilde eend, 1 gele kwikstaart, 1 knobbelzwaan, 1 scholekster en 1 patrijs. Slechts 6 legsels gingen verloren, te weten 1 kievitsnest door predatie en door verlaten 4 kievitsnesten en 1 scholeksternest. Een uitkomst van 90% is dan ook heel goed. Dit wederom dankzij de prima medewerking van de agrariërs. De effecten van het afsluiten van een contract met een boer over uitgestelde bewerking voor een akker van 3 ha, zijn door deze groep ook als heel positief ervaren. Naast positieve, ook sombere geluiden. De druk op het gebied wordt steeds groter. Dit jaar ondermeer vanwege de bouwactiviteiten van Bol.com en de werkzaamheden in verband met de Maasroute. Onlangs was weer in de krant te lezen dat het hele gebied van deze groep in principe bestemd is voor industriële bebouwing. Hopelijk gaat het voor de akker- en weidevogels (en voor ons) niet te snel. Lopende het seizoen werden hier ook andere vogels

waargenomen, waaronder wulpen, meerkoeten, buizerds en zelfs een veldleeuwerik. Het was weer een heel goed seizoen voor deze groep.

Voor groep 1 is het goed rusten met koffie na gedane arbeid. Foto's Addy Pullens

Groep 2 en de grasgroep o.l.v. Ad Hooijmaijers

Groep 2 vond tussen de Valkenvoortweg en het Afwateringskanaal in totaal 8(7) nesten, te weten 4 meerkoetnesten en 1 van een wulp, scholekster, wilde eend en Kievit. Alle legfels zijn uitgekomen. Dat was vorig jaar trouwens ook zo. Heel mooi resultaat voor de agrariërs en beschermers! Opvallend dat er maar één Kievitsnest bij was. De groep zag verder ondermeer de velduil, roodborsttapuit, kuifeend en karekiet (alleen Gerard van Mierlo!). Het aantal nesten is, voor het zesde jaar op een rij en in vergelijking met eerdere jaren, heel matig. Zoals we al eerder hebben gemeld is de groep zelf naarstig op zoek geweest naar mogelijkheden ten westen van het industrieterrein Waalwijk. Aan de Dellenweg aldaar werden wel mogelijkheden gevonden, maar dit gebied bleek al in gebruik bij onze zustergroep WBG Raamsdonk. We hebben met hen de afspraak om voor het begin van het volgende seizoen te bezien of groep 2 een deel van hun gebied kan gaan belopen.

De grasgroep kon, bij afwezigheid van wulpen en grutto's in andere deelgebieden, niet bijdragen aan de resultaten van andere groepen.

Groep 3 o.l.v. Henk Pijnappels

Zij vonden tussen de Provinciale weg en de Bergsche Maas op de percelen van boer Kuypers totaal 32 (13) nesten; één van de scholekster, de rest van de kievit. Het totale aantal nesten ligt daarmee weer op het niveau van 2014. Er zijn 26 legsels uitgekomen, dat van de scholekster en 25 van de kievit. Vier nesten zijn gepredeerd en twee verlaten. Hier een uitkomstpercentage van 81%, ook heel goed en mede te danken aan de prima medewerking van boer Kuypers.

Op en nabij de akkers hier werden ondermeer gesignaleerd: tureluurs, diverse ganzensoorten, wulpen, een ooievaar en gele kwikstaarten.

Groep 4 o.l.v. Sonja van de Hurk

Op het westelijke deel van het Herptsche Veld werden 36 (48) nesten gevonden. Wat minder dus dan vorig jaar, toen het voor deze groep een topjaar was. Het waren er 34 van de kievit en 2 van de scholekster. Er zijn 28 kievitslegsels en 1 scholeksterlegsel uitgekomen, de overige nesten gingen verloren, te weten 2 kievitsnesten door werkzaamheden, de overige 5 nesten door verlaten. Het uitkomstpercentage van 81 valt mee, is zelfs prima. De groep signaleerde ook gele en witte kwikstaarten en een klucht putters. De groep kan terugzien op een goed seizoen.

Groep 5 o.l.v. Stans van Dongen

Op percelen langs de Overstortweg en op het oostelijke deel van het Herptsche Veld werden 25 (17) nesten gevonden. Allemaal van de kievit. Hiervan zijn 23 legsels uitgekomen. De andere 2 nesten zijn verlaten. Een uitkomst van 92% is heel goed. De groep is heel blij met de voorbeeldige medewerking van boer Frie Smits op het Herptsche Veld. Ondanks de vele akkerbewerkingen, waaronder meerdere keren de grond lostrekken om het water kwijt te raken, werd er geen schade door bewerkingen opgelopen. De resultaten in het gebied tussen de Elshoutse Zeedijk en het Afwateringskanaal/Valkenvoortweg waren weer minimaal (3 nesten). De groep deelt de zorgen van groep 2 voor haar gebied tussen de Valkenvoortweg en het Afwateringskanaal. Voor groep 5 was het eindresultaat gelukkig wel bevredigend. Er werden ondermeer ook watersnippen, boerenzwaluwen, scholeksters en een ooievaar waargenomen.

Groep 6 o.l.v. Henk Bergmans

Op het noordelijke deel van de Gorseweide werden 27 (54) nesten gevonden. Hier is dus helaas sprake van een halvering t.o.v. vorig jaar. Het ging om de volgende nesten: 22 keer kievit, 1 knobbelzwaan, 1 roodborsttapuit, 1 wulp en 2 scholeksters. Van deze legsels zijn er 25 uitgebroed. Twee kievitslegsels gingen verloren, 1 door werkzaamheden en 1 door verlaten. Dat levert het hele mooie uitkomstpercentage van 93 op. Ook hier geen gebrek aan medewerking van de boeren. Hopelijk trekt het resultaat hier volgend jaar weer aan. Op dit deel van de Gorseweide werden ook watersnippen, patrijzen, gele en witte kwikstaarten en een ooievaar gesignaleerd.

Groep 7 o.l.v. Dick Pol

Op het zuidelijke deel van de Gorseweide werden 32 (33) nesten gevonden. Dus nagenoeg gelijk aan het aantal van vorig jaar. Het betrof 27 kievitsnesten, 4 scholeksterlegsels en 1 meerkoetennest. Deze legsels zijn, op het meerkoetennest en 3 kievitsnesten na, allemaal uitgebroed. Er ging 1 kievitsnest verloren door predatie, 2 nesten door werkzaamheden en het meerkoetennest werd verlaten. De uitkomst was hier 75%. Dus hier ook een goed rendement van het beschermingswerk. Vanuit het gebied werden lopende het seizoen, behalve de ooievaar, geen andere waarnemingen doorgegeven. Wel kregen we een foto van Jaap Pol (zie pagina 6) van een nest dat door de kievit omhoog gewerkt is om wateroverlast te voorkomen. Door modderspatten op de lens (Jaap ging bij het fotograferen onderuit...) laat de kwaliteit wat te wensen over. Het legsel is overigens wel uitgekomen.

Eindresultaat van dit seizoen

We hadden dit jaar een heel nat weidevogelseizoen en de temperatuur liet ook vaak te wensen over. Een zonnetje er bij is toch wel erg fijn! Er zijn nog al wat zoekdagen uitgesteld ter bescherming van de legsels of gewoon omdat de akkers niet begaanbaar waren. Maar natuurlijk zijn we ook dit jaar weer tot en afronding gekomen, zij het, zoals we aan het begin al schreven, later dan in andere jaren. Dankzij de lering uit onze eerdere ervaringen uit het verleden en de inmiddels goede medewerking van onze agrariërs komen we tot het volgende totaalresultaat.

Samen vonden we 221 (221) nesten verdeeld over 11 soorten. Het verging de legsels zoals weergegeven in onderstaand staatje.

Soort	Totaal	Bekend	Uit	Niet uit	% uit	Pred.	Werk	Verlaten
Canadese gans	2	2	2	0	100	0	0	0
Gele kwikstaart	1	1	1	0	100	0	0	0
Kievit	193	193	169	24	87,6	6	5	13
Knobbelzwaan	2	2	2	0	100	0	0	0
Meerkoet	5	5	4	1	80,0	0	0	1
Patrijs	1	1	1	0	100	0	0	0
Roodborsttapuit	1	1	1	0	100	0	0	0
Scholekster	11	11	9	2	81,8	0	0	2
Waterhoen	1	1	1	0	100	0	0	0
Wilde eend	2	2	2	0	100	0	0	0
Wulp	2	2	2	0	100	0	0	0
Totaal	221	221	194	27	87,8	6	5	16
% van bekend resultaat			87,8	12,2		2,7	2,3	7,2

Het valt ons op dat het aantal wulpen- en scholeksterlegsels vergelijkbaar is met dat van vorig jaar, maar, dat het aantal Kievitslegsels 14 minder is. Het totale aantal legsels bleef, zoals reeds vermeld, gelijk. De compensatie wordt veroorzaakt door meer akker- en watervogels. Ook springt het uitkomstpercentage van bijna 88 er uit. Iets wat we nog niet eerder meemaakten. Het verlies door predatie was heel laag. Dat door werkzaamheden trouwens ook (hulde voor onze agrariërs!). Daarentegen was het verlies door verlaten vrij hoog. Dit komt waarschijnlijk doordat er legsels in het water kwamen te liggen en verder broeden vaak niet meer mogelijk was.

Cijfers per groep

Groep	Legsels	uit	Niet uit	niet uit	<----->	niet uit
				predatie	werk	verlaten
1. Antoon	61	55	6	1		5
2. Ad	8	8				
3. Henk P.	32	26	6	4		2
4. Sonja	36	29	7		2	5
5. Stans	25	23	2			2
6. Henk B.	27	25	2		1	1
7. Dick	32	28	4	1	2	1
Totaal	221	194	27	6	5	16
Percentages	100	87,8	12,2	2,7	2,3	7,2

In het water omhoog gewerkt Kievitsnest. Foto Jaap Pol

Bij groep 6 niet alleen belangstelling voor het gevogelte. Foto Lau Snels

En verder ....

PDA

We werkten nu voor het tweede jaar met de PDA. Het bij problemen terug kunnen vallen op Antoon Muskens is daarbij erg prettig en bovendien een geruststellende gedachte! Gezien het ontbreken van klachten, concluderen we dat het werken met deze handcomputer weer goed is bevallen. Wel blijft het gebruik van (korte?) markeringsstokjes gewenst om zo bij controle, mede aan de hand van het geluidsignaal, het nest vlug terug te kunnen vinden. Wel valt het op dat bij een aantal groepen slechts één persoon het apparaat gebruikt/kan gebruiken. Dat is jammer, want bij diens afwezigheid is er geen vervanger en is (tijdelijk) terugvallen op 'het boekje' noodzakelijk. Enkele groepen gebruiken behalve de PDA, daarnaast ook nog steeds 'het boekje'. Eigenlijk is dat de veiligste manier van werken. Het geeft de minste kans op fouten en je kunt ergens op terugvallen bij storing van de PDA. We moeten dit punt nog maar eens aandacht geven op onze evaluatieavond.

Evaluatieavond

Ook dit jaar hebben we weer een evaluatieavond. Deze zal, mede op verzoek van een aantal leden, later worden gehouden dan normaal. Gebruikelijk was medio augustus, maar dat bleek te dicht op de vakanties te zitten, waardoor enkele leden verstek moesten laten gaan. We denken nu aan half september. Een nader bericht hierover volgt nog.

17 juli 2016, Henk Bergmans en Harry Keijzer